

สรุป พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน 2534

- * ใช้บังคับเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2534 (ราชกิจจานุเบกษา 4 กันยายน 2534 ใช้บังคับในวันถัดไป)
- * มีทั้งหมด 4 ส่วน 75 มาตรา
- * ผู้รักษาการตามระเบียบนี้ --> “นายกรัฐมนตรี”
- * การบริหารราชการ ต้องคำนึงถึง... (รวมถึง การจัดงบประมาณ และการบรรจุแต่งตั้งบุคคลเข้าดำรงตำแหน่ง)

1. ประโยชน์สุขของประชาชน

1. เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
2. ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ
3. การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น
4. การกระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น การกระจายอำนาจตัดสินใจ การอำนวยความสะดวก

6. การตอบสนองความต้องการของประชาชน

*** ทั้งนี้ โดยมีผู้รับผิดชอบต่อผลของงาน ***

* การปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการ ต้องใช้ “วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี”

* ให้มี การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ดังนี้

1. ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง (การรวมอำนาจ Centralization)

หมายถึง การรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุมทั้งประเทศ ทำให้เกิดรัฐบาลกลางขึ้น มีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ มีลักษณะเด่น คือ กำลังทหาร ตำรวจ / อำนาจในการวินิจฉัยสั่งการ / มีระบบการบังคับบัญชาตามลำดับชั้น / รัฐบาลกลางเป็นผู้กำหนดนโยบาย / อำนาจในการต่างประเทศ -- > **ขึ้นอยู่กับส่วนกลาง**

ข้อดี : มีความมั่นคง ประหยัด สามารถหมุนเวียนเจ้าหน้าที่ เครื่องมือเครื่องใช้ ประชาชนได้รับบริการเสมอภาคกัน เท่าเทียมกัน เกิดเอกภาพในการปกครอง

ข้อเสีย : ไม่สามารถดำเนินการให้ได้เหมือนกันทุกท้องถิ่น อันเกิดจากปัญหาแต่ละท้องถิ่นที่แตกต่างกัน เกิดความล่าช้าในการวินิจฉัยสั่งการ เป็นความคิดของรัฐบาลกลาง ทำให้การสั่งการไม่ได้รับฟังความเห็นจากคนในท้องถิ่น และไม่อาจตอบสนองความต้องการแต่ละท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

2. ระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค (การแบ่งอำนาจ Deconcentralization)

หมายถึง การบริหารราชการที่ส่วนกลางแบ่งอำนาจบางเรื่องให้กับตัวแทนของตนเองในส่วนภูมิภาค (ราชการส่วนกลางเป็นเจ้าของอำนาจ) โดยไม่ขาดจากการบังคับบัญชา

ข้อดี : เป็นก้าวแรกของการกระจายอำนาจ / ทำให้เกิดส่วนท้องถิ่นประสานกันง่าย / มีประโยชน์สำหรับประชาชนยังขาดสำนึกในการปกครองตัวเอง (การแบ่งอำนาจเป็นตัวช่วย)

ข้อเสีย : เป็นอุปสรรคขัดขวางระบอบประชาธิปไตย / เกิดความล่าช้า / ไม่เป็นธรรมแก่ท้องถิ่น

3. ระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น (การกระจายอำนาจ Decentralization)

หมายถึง การโอนอำนาจการปกครองจากรัฐบาลกลาง ไปยังท้องถิ่นให้บริหารจัดการเอง ภายใต้การกำกับดูแลจากรัฐบาลกลาง หน่วยงานที่ได้รับการกระจายอำนาจต้อง --> เป็นหน่วยงานที่เป็น “นิติบุคคล” / ต้องมีสภาและผู้บริหารท้องถิ่น / ต้องมีอิสระในการปกครองตนเอง / ต้องมีงบประมาณของตนเอง (จากภาษี) / มีเจ้าหน้าที่ของตนเอง

ข้อดี : สามารถสนองต่อความต้องการของท้องถิ่นได้ / สามารถให้บริการสาธารณะได้ / แบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลาง / เป็นโรงเรียนที่สอนประชาธิปไตยในการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม

ข้อเสีย : เอกภาพต่อความมั่นคง การปกครองของประเทศ / เห็นประโยชน์ของท้องถิ่นตนมากกว่าส่วนรวม / สภาหรือผู้บริหารท้องถิ่นเกิดการ เล่นพรรคเล่นพวก / เกิดความสับสนเปลือง

* การแบ่งราชการออกเป็นส่วนต่าง ๆ ให้กำหนดตำแหน่ง เงินเดือน -- >> **โดยคำนึงถึงคุณภาพ ปริมาณ งาน**

ส่วนที่ 1 การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง

* ให้การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ดังนี้

1) สำนักนายกรัฐมนตรี (มีฐานะเป็นกระทรวง)	}	มีฐานะเป็น “ นิติบุคคล ”
2) กระทรวง หรือทบวง ซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากระทรวง		
3) ทบวง -- > ซึ่งสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี หรือสังกัดกระทรวง		
4) กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม		

* **การจัดตั้ง การรวม หรือ การโอน** ส่วนราชการ ให้ ต ร า เป็น “**พระราชบัญญัติ**”

(การจัดตั้ง กรม **ซึ่งไม่สังกัด** สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง -- > ให้ระบุ “**ไม่สังกัด**” ไว้ในพระราชบัญญัติด้วย)

* **การจัดตั้ง การรวม หรือ การโอน** ส่วนราชการ ตามวรรคหนึ่ง

ที่ไม่มี (ไม่เพิ่ม) การกำหนดตำแหน่ง / อัตราของข้าราชการลูกจ้าง **เพิ่ม** ให้ตราเป็น “**พระราชกฤษฎีกา**”

ให้ “**สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน**” และ “**สำนักงานประมาณ**” มีหน้าที่ตรวจสอบดูแล **มิให้** มีการกำหนดตำแหน่ง / อัตราข้าราชการลูกจ้างที่จัดตั้งหรือที่ถูกรวม เพิ่มขึ้น “**จนกว่าจะครบกำหนด 3 ปี**” นับแต่วันประกาศ “**พระราชกฤษฎีกา**”

* **การเปลี่ยนชื่อ** ส่วนราชการ ให้ตราเป็น “**พระราชกฤษฎีกา**”

กรณี ตำแหน่งของข้าราชการนั้นเปลี่ยนไปให้ระบุไว้ด้วย

* **การยุบ** ส่วนราชการ

ให้งบประมาณรายจ่ายที่เหลืออยู่เป็นอันระงับไป ส่วนทรัพย์สินอื่นนั้นให้โอนให้ส่วนราชการอื่นตามที่รัฐมนตรีกำหนด โดยความเห็นชอบของ “**คณะรัฐมนตรี**”

“**ข้าราชการหรือลูกจ้าง**” ต้องพ้นจากตำแหน่งอันเนื่องจากการยุบส่วนราชการ ได้รับเงินชดเชยตามหลักเกณฑ์

“**ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐ**” ประสงค์จะรับโอน ข้าราชการหรือลูกจ้าง ต้องกระทำภายใน **30 วัน** นับแต่วันประกาศ “**พระราชกฤษฎีกา**”

* **การแบ่ง** ส่วนราชการภายใน สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี กรม หรือส่วนราชการ (ที่เรียกชื่ออื่นที่มีฐานะเป็นกรม)

- ให้ “**รัฐมนตรีเจ้าของกระทรวง**” ให้ออกเป็น “**กฎกระทรวง**”

กระทรวง # มีทั้งสิ้น 20 กระทรวง (กระทรวงที่ตั้งขึ้นใหม่ 6 กระทรวง // เดิม 14 กระทรวง 1 ทบวง)

1. สำนักนายกรัฐมนตรี	11. กระทรวงพลังงาน (น)
2. กระทรวงกลาโหม	12. กระทรวงพาณิชย์
3. กระทรวงการคลัง	13. กระทรวงมหาดไทย
4. กระทรวงการต่างประเทศ	14. กระทรวงยุติธรรม
5. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (น)	15. กระทรวงแรงงาน
6. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (น)	16. กระทรวงวัฒนธรรม (น)
7. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	17. กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
8. กระทรวงคมนาคม	18. กระทรวงศึกษาธิการ (ยุบ “ทบวงมหาวิทยาลัย” รวม)
9. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (น)	19. กระทรวงสาธารณสุข
10. กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (น)	20. กระทรวงอุตสาหกรรม

➤ **หมวด 1 การจัดระเบียบราชการในสำนักนายกรัฐมนตรี**

* การจัดระเบียบราชการในสำนักนายกรัฐมนตรีให้เป็นไปตาม “กฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม”

“**สำนักนายกรัฐมนตรี**” มีฐานะเป็น “**กระทรวง**”

* ให้ “**ส่วนราชการ**” ในสำนักนายกรัฐมนตรีมีฐานะเป็น “**กรม**” โดยจัดระบบส่วนราชการ ดังนี้

1) สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี / กรมประชาสัมพันธ์ / สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค --> สายงานผ่าน “**ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี**” (ไม่ได้ขึ้นตรงต่อ “**นายกรัฐมนตรี**” แต่อยู่ใต้บังคับบัญชาของ “**นายกรัฐมนตรี**”)

2) สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี / สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี / สำนักข่าวกรองแห่งชาติ / สำนักงานงบประมาณ / สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ / สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา / สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน / สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ --> ขึ้นตรงต่อ “**นายกรัฐมนตรี**”

“**นายกรัฐมนตรี**” เป็นผู้บังคับบัญชา โดยจะให้**มีผู้ช่วยสั่งการและปฏิบัติราชการก็ได้** คือ

- * รองนายกรัฐมนตรี
- * รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

“**หน้าที่ของนายกรัฐมนตรี**” ในฐานะ “**หัวหน้ารัฐบาล**” มีหน้าที่ดังนี้

1) **กำกับดูแลทั่วไป** ในการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อสั่งให้ราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนราชการ ที่มีหน้าที่ควบคุมราชการส่วนท้องถิ่น รายงานการปฏิบัติราชการ และมีอำนาจสอบสวนข้อเท็จจริง

2) **มอบหมาย** ให้รองนายกรัฐมนตรีกำกับการบริหารราชการของกระทรวง / ทบวง

3) **บังคับบัญชาข้าราชการฝ่ายบริหาร** ทุกตำแหน่งซึ่งสังกัดกระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม

4) **สั่งให้** ข้าราชการซึ่งสังกัดกระทรวง ทบวง กรม หนึ่ง **ไปปฏิบัติราชการ** “**สำนักงานรัฐมนตรี**” โดยจะให้ขาดจากสังกัดเดิม **หรือไม่ก็ได้** **กรณีให้ขาดจากสังกัดเดิม** ต้องให้ได้รับเงินเดือนในระดับ และขั้นที่ไม่สูงกว่าเดิม

5) **แต่งตั้ง** ข้าราชการซึ่งสังกัดกระทรวง ทบวง กรมหนึ่ง **ไปดำรงตำแหน่ง** ของอีกกระทรวง ทบวง กรมหนึ่ง ให้ได้รับเงินเดือนจากกระทรวง ทบวง กรมเดิม

* แต่ถ้าเป็นการแต่งตั้งข้าราชการตั้งแต่ตำแหน่ง “อธิบดีหรือเทียบเท่าขึ้นไป” ต้องได้รับ **อนุมัติจาก “คณะรัฐมนตรี”**

6) **แต่งตั้ง** “ผู้ทรงคุณวุฒิ” เป็น “ประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษา คณะที่ปรึกษาของ นายกรัฐมนตรี” หรือเป็นคณะกรรมการเพื่อ **ปฏิบัติราชการใด** และกำหนดอัตราเบี้ยประชุม / ค่าตอบแทน ให้ ผู้ได้รับแต่งตั้ง

7) **แต่งตั้ง** “ข้าราชการการเมือง” -- > ให้ปฏิบัติราชการสำนักนายกรัฐมนตรี

8) **วางระเบียบปฏิบัติราชการ** ให้รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ (“คณะรัฐมนตรี” ให้ความเห็นชอบ แล้ว ให้ใช้บังคับ)

9) **ดำเนินการอื่นๆ ในการปฏิบัติตามนโยบาย**

“สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี”

มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับ

* ราชการทางการเมือง / รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี

“เลขาธิการนายกรัฐมนตรี” เป็นผู้บังคับบัญชา **โดยจะให้มีผู้ช่วยสั่งการและปฏิบัติราชการก็ได้** คือ

* รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง

* รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร

“สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี”

มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับ “ราชการการเมือง”

* ราชการทางคณะรัฐมนตรี รัฐสภา ราชการในพระองค์

* รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี

“เลขาธิการคณะรัฐมนตรี” เป็นผู้บังคับบัญชา **และให้มีผู้ช่วยสั่งการและปฏิบัติราชการ** คือ

* รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

และจะให้มี **“ผู้ช่วยเลขาธิการคณะรัฐมนตรี”** ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการด้วยก็ได้

“สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี”

มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับ

* ราชการประจำทั่วไปของ “สำนักนายกรัฐมนตรี” / ราชการที่คณะรัฐมนตรีที่มีได้เป็นของกรมใด กรมหนึ่งในสังกัด “สำนักนายกรัฐมนตรี” โดยเฉพาะ

“ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี” เป็นผู้บังคับบัญชา (เป็นข้าราชการประจำ) **และให้มีผู้ช่วยสั่งการและปฏิบัติ ราชการ** คือ

* รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

และจะให้มี **“ผู้ช่วยปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี”** ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการด้วยก็ได้

“หน้าที่ของปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี” มีหน้าที่ดังนี้

1) **รับผิดชอบควบคุมราชการประจำ** ใน “**สำนักนายกรัฐมนตรี**” กำหนดแนวทาง แผนการ ปฏิบัติราชการและลำดับความสำคัญ ให้เป็นไปตามนโยบายที่นายกรัฐมนตรีกำหนด

- 2) **เป็นผู้บังคับบัญชา** ข้าราชการของส่วนราชการใน “**สำนักนายกรัฐมนตรี**” รองจากนายกรัฐมนตรี **ยกเว้น** ข้าราชการซึ่งหัวหน้าส่วนราชการ ขึ้นตรงต่อ “นายกรัฐมนตรี”
- 3) **เป็นผู้บังคับบัญชา** ข้าราชการของใน “**สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี**”

ข้าราชการทางการเมือง

-- > เลขานุการนายกรัฐมนตรี / รองเลขานุการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง

ข้าราชการพลเรือนสามัญ

-- > รองเลขานุการนายกรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร / ผู้ช่วยเลขานุการนายกรัฐมนตรี

-- > เลขานุการคณะรัฐมนตรี / รองเลขานุการคณะรัฐมนตรี / ผู้ช่วยเลขานุการคณะรัฐมนตรี

-- > ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี / รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี / ผู้ช่วยปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

➤ **หมวด 2 การจัดระเบียบราชการในกระทรวงหรือทบวง**

การจัดระเบียบราชการของกระทรวง ดังนี้

- 1) สำนักงานรัฐมนตรี (มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับ “ราชการทางการเมือง” -- เลขานุการรัฐมนตรี เป็นผู้บังคับบัญชา)
- 2) สำนักงานปลัดกระทรวง (มีฐานะเป็น “กรม”)
- 3) กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น (มีฐานะเป็น “กรม”)

การจัดตั้งส่วนราชการ “เพื่อรับผิดชอบภาระหน้าที่ใดโดยเฉพาะ” ซึ่ง**ไม่มีฐานะเป็นกรม** ให้ตราเป็น

“พระราชกฤษฎีกา”

* การแต่งตั้ง “อธิบดี” ให้ “รัฐมนตรีเจ้าสังกัด” เป็นผู้เสนอ -- > “**คณะรัฐมนตรี**” เพื่อพิจารณาอนุมัติ

* ในกระทรวงหนึ่งให้มี “**รัฐมนตรีว่าการกระทรวง**” เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการในกระทรวง (ให้มี “เลขานุการรัฐมนตรี” และ “ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรี” ข้าราชการการเมือง)

* ในกระทรวงหนึ่งให้มี “**ปลัดกระทรวง**” คนหนึ่ง มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1) **รับผิดชอบควบคุมราชการประจำ** ใน “**กระทรวง**” แปลงนโยบายเป็นแนวทาง แผนการ ปฏิบัติราชการและกำกับการทำงานของส่วนราชการ เร่งรัด ติดตาม ประเมินการปฏิบัติราชการ

2) **เป็นผู้บังคับบัญชา** ข้าราชการของส่วนราชการใน “**กระทรวง**” รองจาก “รัฐมนตรี”

3) **เป็นผู้บังคับบัญชา** ข้าราชการของใน “**สำนักงานปลัดกระทรวง**” ถือเป็นอธิบดีคนหนึ่ง

* กระทรวงจะออก “**กฎกระทรวง**” ให้**ส่วนราชการระดับกรมตั้งแต่ 2 ส่วนราชการขึ้นไป อยู่ภายใต้ภารกิจเดียวกัน** อันมี หัวหน้ากลุ่มภารกิจปฏิบัติงานเกี่ยวกับสารบรรณ บุคลากร การเงิน การพัสดุ หรือการบริหารทั่วไป

(กระทรวงใดที่ **มิได้** จัดให้มีกลุ่มภารกิจให้มีรองปลัดกระทรวงเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการเพิ่มขึ้นเป็น 2 คนก็ได้)

* กระทรวงใด **มีภาระเพิ่มขึ้น** และ **มีความจำเป็นต้องมี** “รองปลัดกระทรวง” มากกว่าที่กำหนด ให้ “**คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน**” และ “**คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ**” ร่วมกันอนุมัติ เพิ่มขึ้นเป็นกรณีพิเศษ

➤ **หมวด 3 การจัดระเบียบราชการในทบวงซึ่งสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวง**

* ราชการส่วนใดซึ่งโดย**สภาพ**และ**ปริมาณ**ของ**งานไม่เหมาะสม**ที่จะจัดตั้งเป็นกระทรวงหรือทบวง จะจัดตั้งเป็นทบวง สังกัด “**นายกรัฐมนตรี**” หรือ “**กระทรวง**” ก็ได้

* โดยมี “รัฐมนตรีว่าการทบวง” เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบงานของทบวง

➤ **หมวด 4 การจัดระเบียบราชการในกรม**

* “**กรม**” อาจแบ่งเป็น 1) สำนักงานเลขาธิการกรม // 2) กอง หรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบกอง

* “**กรม**” มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวง

ในกรมหนึ่งให้มี “**อธิบดี**” เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการในกรม ให้เกิดผลสัมฤทธิ์และเป็นไปตามเป้าหมาย แนวทาง และแผนปฏิบัติ -- โดยคำนึงถึงนโยบายที่ “**คณะรัฐมนตรี**” แกลงไว้ต่อรัฐสภา

* “**สำนักเลขาธิการกรม**” มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของกรม ที่มีได้แยกหน้าที่เป็นของกองใด โดยเฉพาะ ให้ “**เลขาธิการกรม**” เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ รับผิดชอบในการปฏิบัติงานของ “**สำนักงานเลขาธิการกรม**”

* กระทรวง ทบวง กรมใด มีเหตุพิเศษ จะตรา “**พระราชกฤษฎีกา**” แบ่งท้องถื่นออกเป็นเขต ให้มี “**หัวหน้าส่วนราชการประจำเขต**” ซึ่งมีอำนาจหน้าที่รับนโยบายและคำสั่งกระทรวง ทบวง กรม มาปฏิบัติทางวิชาการ

* กระทรวง ทบวง กรมใด โดยสภาพและปริมาณของงาน สมควรมี “**ผู้ตรวจราชการ**” นั้น ก็ให้กระทำได้ ให้มีอำนาจหน้าที่ตรวจและแนะนำการปฏิบัติราชการ

➤ **หมวด 5 การปฏิบัติราชการแทน**

* “**การมอบอำนาจ**” คือ อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ ที่ผู้ดำรงตำแหน่งมอบอำนาจให้ ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทน (“**การมอบอำนาจ**” ต้องทำเป็น “**หนังสือ**”)

* “**ผู้รับมอบอำนาจ**” จะมอบอำนาจนั้นให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นต่อไปอีกไม่ได้ เว้นแต่กรณี การมอบอำนาจของ “**ผู้ว่าราชการจังหวัด**” โดยจะกระทำได้โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้มอบอำนาจ

* “**การมอบอำนาจ**” ให้ผู้มอบอำนาจพิจารณาถึงการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ความรวดเร็วในการปฏิบัติราชการ การกระจายความรับผิดชอบ

* เมื่อมอบอำนาจแล้ว “**ผู้มอบอำนาจ**” มีหน้าที่กำกับติดตามผลการปฏิบัติราชการ

➤ **หมวด 6 การรักษาราชการแทน**

- กรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งไม่อาจปฏิบัติราชการได้ / ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่ง ให้ผู้รักษาราชการแทน ปฏิบัติราชการแทน

โดยมีอำนาจเช่นเดียวกับผู้ซึ่งดำรงตำแหน่ง

➤ **หมวด 7 การบริหารราชการในต่างประเทศ**

“**คณะผู้แทน**” หมายถึง บรรดาข้าราชการฝ่ายพลเรือน / ข้าราชการฝ่ายทหารประจำการในต่างประเทศ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในสถานเอกอัครราชทูต (เป็นหัวหน้าคณะผู้แทน) สถานกงสุลใหญ่ ส่วนราชการของกระทรวงต่างประเทศ

“**หัวหน้าคณะผู้แทน**” หมายถึง ข้าราชการสังกัดกระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะผู้แทน ตามระเบียบพิธีการทูต

“**รองหัวหน้าคณะผู้แทน**” หมายถึง ข้าราชการสังกัดกระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการแทนหัวหน้าคณะผู้แทน ตามระเบียบพิธีการทูต

ส่วนที่ 2 การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค

การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค มี 2 ส่วน คือ “จังหวัด” และ “อำเภอ”

▶ หมวด 1 จังหวัด

- * การรวมท้องที่หลาย ๆ อำเภอ ตั้งขึ้นเป็นจังหวัด มีฐานะเป็น “**นิติบุคคล**”
- * การตั้ง / ยุบ / และเปลี่ยนแปลงเขตจังหวัด ให้ตราเป็น “**พระราชบัญญัติ**”
- * จังหวัด **ใหม่** อำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้
  - 1) **นำภารกิจ**ของรัฐและนโยบาย**ไปปฏิบัติ**ให้เกิดผลสัมฤทธิ์
  - 2) **ดูแลให้มีการบังคับการ**ให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย
  - 3) จัดให้**มีการคุ้มครอง ป้องกัน ส่งเสริม ช่วยเหลือ** ประชาชน / ชุมชน ที่ด้อยโอกาสในด้านเศรษฐกิจและสังคม
  - 4) จัด**ให้มีการบริการภาครัฐ** เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้อย่าง**เสมอหน้า รวดเร็ว** และมี**คุณภาพ**
  - 5) จัดให้มีการ**ส่งเสริม สนับสนุน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น**
  - 6) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม หรือกฎหมายกำหนด

จังหวัดหนึ่ง **ใหม่** “**คณะกรรมการจังหวัด**” ทำหน้าที่

- 1) เป็น**ที่ปรึกษา**ผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ความเห็นชอบในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และให้สอดคล้อง
  - 2) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมาย หรือ**มติของคณะรัฐมนตรี**กำหนด
- โดยมี ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน / รองผู้ว่าราชการจังหวัด 1 คน / ปลัดจังหวัด / อัยการจังหวัด / ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด / หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด

จังหวัดหนึ่ง **ใหม่** “**ผู้ว่าราชการจังหวัด**” ทำหน้าที่

- 1) บริหารราชการตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผน และตามแผนพัฒนาจังหวัด
  - 2) บริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มอบหมาย หรือตามที่นายกรัฐมนตรีสั่งการ
  - 3) บริหารราชการตามคำแนะนำและคำชี้แจงของ “**ผู้ตรวจราชการกระทรวง**”
  - 4) กำกับดูแลการปฏิบัติราชการส่วนภูมิภาคของข้าราชการซึ่งประจำอยู่ในจังหวัดนั้น
  - 5) ประสานงานและร่วมมือกับราชการอื่นในระดับเขตหรือภาค ในการพัฒนาจังหวัด / ป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ
  - 6) เสนอบประมาณต่อกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และรายงานให้ “**กระทรวงมหาดไทย**” ทราบ
  - 7) กำกับดูแลการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นตามกฎหมาย
  - 8) กำกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานองค์การของรัฐ ให้มีอำนาจทำรายงาน / ความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน ต่อรัฐมนตรีเจ้าสังกัด
  - 9) บรรจุ แต่งตั้ง ให้บำเหน็จ และลงโทษข้าราชการส่วนภูมิภาคในจังหวัดตามกฎหมาย
- ** การยกเว้น จำกัด หรือตัดตอน เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด กระทำได้ โดยตราเป็น “**พระราชกฤษฎีกา**”

จังหวัดหนึ่ง **ใหม่**

- 1) **สำนักงานจังหวัด** มีหน้าที่ราชการทั่วไป และวางแผนราชการจังหวัด (สำนักงานปลัดกระทรวง)
- 2) **ส่วนราชการจังหวัด** (กระทรวง ทบวง กรม ตั้งขึ้น) มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการของ กระทรวง ทบวง กรม นั้น

“ผู้ว่าราชการจังหวัด” มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบนโยบายจากส่วนกลาง เป็นหัวหน้าบังคับบัญชาฝ่ายบริหาร ภูมิภาคในจังหวัด (เป็นข้าราชการสังกัดกระทรวงมหาดไทย รับเงินเดือนสำนักงานปลัดกระทรวง ซึ่งเป็น ผู้ได้บังคับบัญชาปลัดกระทรวงมหาดไทย)

▶ หมวด 2 อำเภอ

* จังหวัดหนึ่งให้มีหน่วยงานราชการบริหารรองจากจังหวัดเรียกว่า “อำเภอ” (**ไม่มี** ฐานะเป็น “นิติบุคคล”)

* การตั้ง ยุบ และเปลี่ยนแปลงเขต ให้ตราเป็น “พระราชกฤษฎีกา”

* อำเภอ **ให้มี** อำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1) อำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับ “จังหวัด” (ข้อ 1 – 6) ไม่มีหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผน

2) ส่งเสริม สนับสนุน และจัดให้มี **บริการร่วมกันของหน่วยงานของรัฐ** ในลักษณะ “**ศูนย์บริการร่วม**”

3) ประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อขอความร่วมมือกับชุมชนในการดำเนินการให้มี “**แผนชุมชน**” ร้องรับการสนับสนุนงบประมาณจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด กระทรวง ทบวง กรม

4) โกล่เกลี่ย จัดประนอมข้อพิพาท เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย

4.1. ที่ดินมรดก ข้อพิพาทที่มีทุนทรัพย์ไม่เกิน 200,000 บาท หรือมากกว่านั้น

4.2. ความผิดที่มีโทษทางอาญา (ความผิดอันยอมความได้) ที่มีใช้ความผิดเกี่ยวกับเพศ

* ในอำเภอหนึ่ง **ให้มี** “**นายอำเภอ**” (สังกัดกระทรวงมหาดไทย)

ทำหน้าที่

1) บริหารราชการตามกฎหมาย (8 ข้อ) ระเบียบแบบแผนของทางราชการ

2) บริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มอบหมาย หรือตามที่นายกรัฐมนตรีสั่ง การ

3) บริหารราชการตามคำแนะนำและคำสั่งชี้แจงของ “ผู้ว่าราชการจังหวัด” / “ผู้มีหน้าที่ตรวจการ” ซึ่ง คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม และผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย

4) ควบคุมดูแลการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในอำเภอ

* ในอำเภอหนึ่ง **ให้มี**

1) สำนักงานอำเภอ มีหน้าที่ราชการทั่วไป โดยมีนายอำเภอเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ

2) ส่วนราชการต่าง (กระทรวง ทบวง กรม ตั้งขึ้น) มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการของ กระทรวง ทบวง กรม

นั้น

TIP : การปกครองท้องที่ (ไม่เป็นนิติบุคคล)

* **กิ่งอำเภอ** การตั้ง ยุบ และเปลี่ยนแปลงเขต (ปลัดอำเภอ) ให้ ทำ เป็น “**ประกาศ กระทรวงมหาดไทย**”

* **ตำบล** การตั้ง ยุบ และเปลี่ยนแปลงเขต (กำนัน)

* **หมู่บ้าน** การตั้ง ยุบ และเปลี่ยนแปลงเขต (ผู้ใหญ่บ้าน) ให้ ทำ เป็น “**ประกาศ จังหวัด**”

ส่วนที่ 3 การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

* ให้การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น (มีฐานะเป็นนิติบุคคล) ดังนี้

- 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด
- 2) เทศบาล
- 3) สุขาภิบาล (ปัจจุบันยกฐานะเป็น “เทศบาล” หมดแล้ว)
- 4) ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

* ปัจจุบัน “ราชการส่วนท้องถิ่น” แบ่งออกเป็น 5 รูปแบบ ดังนี้

- 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด
- 2) เทศบาล
- 3) องค์การบริหารส่วนตำบล
- 4) กรุงเทพมหานคร (รูปแบบพิเศษ)
- 5) เมืองพัทยา (รูปแบบพิเศษ)

ส่วนที่ 4 คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)

“คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ” ประกอบด้วย

- 1) นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธาน
- 2) รัฐมนตรี 1 คน (นายกรัฐมนตรีกำหนด) เป็นรองประธาน
- 3) ผู้ซึ่ง “คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” มอบหมาย 1 คน
- 4) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่เกิน 10 คน

“กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ” อย่างน้อย 3 คน แต่ไม่เกิน 5 คน --- {ทำงานเต็มเวลา}

“คณะรัฐมนตรี” (จากการสรรหาภายใน 30 วัน / ดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปีไม่เกิน 2 วาระ) แต่งตั้งอย่างน้อยด้านละ 1 คน ซึ่งมีความเชี่ยวชาญใน ด้านนิติศาสตร์ / เศรษฐศาสตร์ / รัฐศาสตร์ / การบริหารรัฐกิจ / การบริหารธุรกิจ / การเงิน / การคลัง / สังคมวิทยา

- 5) “เลขาธิการ ก.พ.ร.” เป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง

*****

* ให้ “สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ” เป็นส่วนราชการใน “สำนักนายกรัฐมนตรี” **ไม่มีฐานะเป็นกรม**

* “เลขาธิการ ก.พ.ร.” มีฐานะเป็น “อธิบดี” เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ (เป็นข้าราชการพลเรือน ระดับ 10)

*****

* **หน้าที่ของ ก.พ.ร.**

- 1) เสนอแนะ และให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการ
- 2) เสนอแนะ และให้คำปรึกษาแก่หน่วยงานอื่นของรัฐ
- 3) รายงานต่อคณะรัฐมนตรีในกรณีที่มีการดำเนินการขัดต่อหลักเกณฑ์
- 4) เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และมาตรฐานในการจัดตั้ง การรวม การโอน การยุบ การกำหนด การเปลี่ยนชื่อ การกำหนดอำนาจหน้าที่ การแบ่งส่วนราชการภายใน กระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการอื่น
- 5) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในการตราพระราชกฤษฎีกา
- 6) ดำเนินการให้มีการชี้แจงทำความเข้าใจแก่ส่วนราชการ เจ้าหน้าที่ และประชาชนทั่วไป
- 7) ติดตาม ประเมินผล และแนะนำ
- 8) ติดตาม และวินิจฉัยปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติ
- 9) เรียกให้เจ้าหน้าที่หรือบุคคลอื่นใดมาชี้แจง หรือแสดงความคิดเห็น

- 10) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับการพัฒนาและจัดระบบราชการของรัฐอย่างอื่นเสนอต่อคณะรัฐมนตรี
- 11) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมาย
- 12) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้และตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ : นายอานันท์ ปันยารชุน (นายกรัฐมนตรี)